

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Development of an Activity Model to Enhance Desirable Characteristics for Lower Secondary Students

วชิรตล คำศิริรักษ์¹ อุษา ปราบหงษ์² และ ถาดทอง ปานศุภวัชร³

Wachiradon Khumsiriruk¹, Usa Prabhong² and Thradthong Pansupawat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง และความต้องการจำเป็น เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) พัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น และ 5) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรเจริญวิทยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 38 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แบบวัดเหตุผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 2) แบบประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 18 ด้าน 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งในส่วนของสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้าง ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบ, (2) มีวินัย, (3) ใฝ่เรียนรู้, (4) ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง และ (5) ตรงต่อเวลา 3) รูปแบบกิจกรรมมีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D = 0.45) 4) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่านักเรียนมีเหตุผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.75)

คำสำคัญ : รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้าง / คุณลักษณะอันพึงประสงค์ / มัธยมศึกษาตอนต้น / ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบ

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study the desirable characteristics of lower secondary students; 2) study the reality, expectations and needs about desirable characteristics; 3) develop an activity model to enhance desirable characteristics; 4) study the results from the implementation of the developed activity model and 5) study student satisfaction towards the developed activity model to enhance desirable characteristics. The samples in this study were 38 lower secondary 2 students at Porncharoenwittaya School in the first semester of academic year B.E. 2557 (2014), selected by using cluster random sampling. The research instruments employed were 1) a reasoning

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Doctoral Student in Research of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

test on desirable characteristics; 2) a behavioral assessment test on desirable characteristics and 3) a questionnaire on the satisfaction towards the developed activity model to enhance desirable characteristics. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test.

The study revealed the following results: 1) lower secondary students possessed 18 desirable characteristics; 2) the desirable characteristics of lower secondary students were at a high level in all traits, both in reality and expectations. Meanwhile, the desirable characteristics that were in need of enhancement were (1) responsibility; (2) discipline; (3) enthusiasm for learning; (4) frugality/sufficiency and (5) punctuality; 3) the overall quality of the developed activity model was at a high level ($\bar{X} = 4.21$, S.D = 0.45); 4) The implementation results of the developed activity model to enhance desirable characteristics yielded that students' reasons and behaviors on desirable characteristics after learning was higher than before learning at a statistically significant level of .01 and 5) the overall student satisfaction towards the developed activity model to enhance desired characteristics was at a high level ($\bar{X} = 4.20$, S.D = 0.75).

Keywords : Enhancement Activity Model / Desirable Characteristics / Lower Secondary School / Model Development Theory

บทนำ

สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนไทย ขณะนี้ กำลังเผชิญกับความเสี่ยง อันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม อันตรายที่ล้อมรอบตัวเด็ก เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรอยู่ในแหล่งมั่วสุมและอื่นๆ จนพฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็กและเยาวชน ปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ความพึงพอใจ ใช้เงินเกินตัว การแต่งกาย ติดเกม ขาดวินัย ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่ให้ขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังเยาวชนและชาติจิตสำนึก ออกจากโรงเรียนกลางคัน หนีเรียน มีกิริยารายาท้าวร้าย ขาดความเคารพเชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตาม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ใช้เวลาว่างในการเล่นเกมน ติดเพื่อน มั่วสุม เล่นการพนัน ดื่มสุรา ติดบุหรี่ และอื่นๆ (สมพงษ์ จิตระดับ. 2551) พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนแบ่งออก เป็น 2 กลุ่มๆ แรก จะเป็นพฤติกรรมที่ “ยิ่งโตยิ่งเพิ่ม” พฤติกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ เที่ยวกลางคืน พุดโทรศัพท์ โดดเรียน ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ ดื่มสุรา และเล่นอินเทอร์เน็ต ส่วนพฤติกรรมกลุ่มที่สอง จะเป็น พฤติกรรมที่ “ยิ่งโตยิ่งลด” พฤติกรรมกลุ่มนี้ ได้แก่ ไปวัด ไปเที่ยวกับพ่อแม่พี่น้อง เล่นกีฬา และช่วยงานบ้าน (สถาบัน รามจิตติ. 2556) จากที่กล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นปัญหาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของสังคม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นคุณลักษณะ ที่ทำให้ประเทศมีพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและอยู่ร่วมกันอย่างมี

ความสุข ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องอันจะนำมา ซึ่งความแตกแยกและส่งผลต่อความสงบสุขของบ้านเมือง สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องหาวิธีการที่จะ พัฒนานักเรียนในความดูแลให้มีคุณลักษณะดังกล่าว (สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553)

การพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจาก การพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ให้พัฒนาเต็มศักยภาพ ของแต่ละคนแล้ว การพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์เป็นเรื่อง ที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นวัยที่ต้องได้รับการพัฒนาพื้นฐาน ทางด้านจิตใจที่ดีงาม เพื่อเติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ในอนาคต ผู้เรียนในระดับนี้มีปัญหาด้านพฤติกรรมมากเพราะ เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ กำลังปรับตัวกับสังคมที่มีตัวอย่างที่ดีและ ไม่ดีอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีก็จะซึมซับสิ่งที่ไม่ดี จึงเป็นหน้าที่ ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดสภาพแวดล้อมกล่อมเกลาให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สังคมต้องการ (สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553) การพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้อยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มุ่งเน้นให้สังคมทุกภาคส่วนเข้ามา มีบทบาทในการจัด การศึกษา เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ (ราชกิจจานุเบกษา. 2542) การดูแล เด็กและเยาวชนนั้น หากปล่อยให้เป็นการละเลยของครอบครัวเพียง

อย่างเดียวยังไม่ได้ ภาควิชาการและภาครัฐก็ควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักกับพ่อแม่ผู้ปกครองในการดูแลควบคุมไปด้วย (สถาบันรามจิตติ. 2556) สถานศึกษาต้องหาวิธีการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าวการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายและตรงกับวัยและความสนใจของผู้เรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่ได้ผลดี เพราะคนเราทุกคนจะมีปัญหาเฉพาะตน (สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553) สอดคล้องกับทิตนา แชมมณี (2546) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมนั้นต้องอาศัยวิธีที่หลากหลายเข้ามาช่วย โดยวิธีที่สามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมหรือคุณลักษณะ ได้แก่ การเล่านิทาน การใช้บทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลองจากสถานการณ์จริง การใช้กระบวนการกลุ่ม กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางในพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัย ตามแนวคิดของนักการศึกษาที่ว่ากระบวนการเรียนรู้ด้านความรู้สึกมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน โดยเริ่มจากการรับรู้จากการสังเกต การตอบสนองจากความเชื่อ การยินยอม และการยอมรับ การรู้หรือการมองเห็นคุณค่าแล้วเกิดความชื่นชอบ มีเจตคติ มีค่านิยม มีการจัดระบบคุณค่าและสร้างลักษณะนิสัยของตนเอง (Krathwohl, Bloom, & Masia 1964, Hannah & Michaelis. 1977, Oppenheim. 1966) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมที่ว่าการเรียนรู้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ มีกระบวนการเรียนรู้ คือ การใส่ใจ การเข้ารหัสเก็บไว้ในหน่วยความจำแล้วแสดงออกเป็น พฤติกรรม (Bandura. 1986) และทฤษฎีการเรียนรู้จากพื้นฐานการทำงานของสมองซึ่งนักการศึกษาหรือผู้ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีได้เสนอแนะว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาของเซลล์สมองทั้งในด้านการจัดกิจกรรมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมและกระบวนการอื่นๆ การใช้เครื่องมือร่วมกับการสื่อสารต่างๆ ทำให้ผู้เรียนสนใจ เข้าใจ และเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว ทั้งยังสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้ประโยชน์ได้เหมาะสม เสาะแสวงหาความหมาย รูปแบบการเชื่อมโยง การรับรู้ข้อมูลใหม่สามารถเชื่อมโยงระบบคิดจนก่อให้เกิดเป็นความเคยชินนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย (สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. 2544, ปรีชมน กาลพัฒน์. 2554, McBrien & Brandt. 1997, Spears & Wilson. 1997)

จากสภาพปัญหาและแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเป็นเยาวชนที่ดีของครอบครัว ชุมชน และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การพัฒนารูปแบบที่ว่า การพัฒนารูปแบบจะต้องคำนึงถึงแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานที่นำมาพัฒนา หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรม และการวัดและประเมินผล (ทิตนา แชมมณี. 2553, บุญเลี้ยง ทมทอง. 2556, Arends. 1999) แนวคิดทฤษฎี 3 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัย 2) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม และ 3) ทฤษฎีการเรียนรู้จากพื้นฐานการทำงานของสมอง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบฝึกหัด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการ ในช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2556 ดังนี้ ศึกษาเอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทย และต่างประเทศ โดยการวิเคราะห์เอกสารเพื่อให้ได้คุณลักษณะ อันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษา สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเพื่อหาข้อสรุปว่า คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่เป็นปัญหามากที่สุดที่เป็นความต้องการจำเป็น

1.1 เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ด้วยเทคนิคการหาดัชนี ความสอดคล้อง มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวัง สำหรับผู้อำนวยการ ครู และผู้ปกครอง จำนวน 18 ด้าน ดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และ 2) แบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์สำหรับนักเรียน จำนวน 36 ข้อ ดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 (จังหวัดบึงกาฬ) จำนวน 25 แห่ง 38,675 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน 14 แห่ง 397 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ ดัชนี PNI (สุวิมล ร่องวนิช. 2548) ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวังและความต้องการ จำเป็น

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย สภาพที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ คาดหวัง	PNI	ลำดับ
1. มีวินัย	3.30	4.11	0.25	2
2. ใฝ่เรียนรู้	3.47	4.26	0.23	3
3. ประหยัด/อยู่พอเพียง	3.45	4.21	0.22	4
4. ซื่อสัตย์สุจริต	3.64	4.32	0.19	5
5. กตัญญูกตเวที	3.62	4.30	0.19	5
6. ขยัน	3.48	4.10	0.18	6
7. ตรงต่อเวลา	3.55	4.32	0.22	4

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ค่าเฉลี่ย สภาพที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ คาดหวัง	PNI	ลำดับ
8. ความรับผิดชอบ	3.35	4.31	0.29	1
9. อ่อนน้อมถ่อมตน	3.70	4.27	0.15	9
10. รักชาติศาสน์กษัตริย์	3.79	4.28	0.13	10
11. ภูมิใจในความเป็นชาติ	3.67	4.26	0.16	8
12. อดทน	3.65	4.19	0.15	9
13. มุ่งมั่นในการทำงาน	3.54	4.23	0.19	5
14. จิตสาธารณะ	3.55	4.18	0.18	6
15. ทำงานเป็นทีม	3.59	4.22	0.18	6
16. เคารพให้เกียรติ	3.62	4.25	0.17	7
17. สามัคคี	3.71	4.25	0.15	9
18. จิตสำนึกประชาธิปไตย	3.64	4.27	0.17	7

ระยะที่ 2 การพัฒนาแบบฝึกหัด ผู้วิจัยดำเนินการ ในช่วงเดือน มกราคม - พฤษภาคม 2557 ดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในระยะที่ 1 และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบ แนวคิด/ทฤษฎีพื้นฐาน แนวทางที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ มาเป็นแนวทางเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด กำหนด องค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรม กำหนดส่วนต่างๆ ของ องค์ประกอบรูปแบบ ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการจัดกิจกรรม และ (5) การวัด และประเมินผล

2.2 จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบกิจกรรม เพื่อให้ผู้ ที่ นำไปใช้ได้เข้าใจ ความเป็นมา องค์ประกอบ ตลอดจนรายละเอียด ในการจัดกิจกรรม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย คู่มือแนะนำการใช้ แผนการจัดกิจกรรม ใบงาน ใบความรู้สำหรับ อ่านเพิ่มเติม และใบกิจกรรมพิเศษ สำหรับทำนอกชั้นเรียน การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2.3 เครื่องมือที่ใช้ แบบประเมินความเหมาะสมของ รูปแบบ จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ด้วยเทคนิคการหาดัชนีความสอดคล้อง คือ ค่าดัชนี ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1.0

2.4 การวิเคราะห์คุณภาพของรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณภาพของรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ความเป็นมา	4.13	0.52	มาก
แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐาน	4.33	0.49	มาก
การกำหนดองค์ประกอบ	4.26	0.45	มาก
องค์ประกอบของรูปแบบ	4.23	0.50	มาก
การวัดและประเมินผล	4.00	0.00	มาก
รวม	4.21	0.45	มาก

2.5 การทดลองใช้รูปแบบกิจกรรม เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 (จังหวัดบึงกาฬ) จำนวน 2 แผน การจัดกิจกรรม ได้แก่ รู้จักหน้าที่ตน และความรับผิดชอบ

2.6 การปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมและคู่มือแนะนำการใช้ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรม ดำเนินการในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2557 ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 7 ห้อง 275 คน ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพรเจริญวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (จังหวัดบึงกาฬ)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 5 จำนวน 38 คน ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนพรเจริญวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 (จังหวัดบึงกาฬ) โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3.2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรม

3.2.1 กำหนดแบบแผนการทดลอง การวิจัยในขั้นนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังการใช้รูปแบบกิจกรรม (One Group Pretest Posttest Design)

3.2.2 การดำเนินการทดลอง ได้ดำเนินการตามตารางการจัดกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 9 แผน เวลาที่ใช้ 19 ชั่วโมง

3.2.3 การดำเนินการก่อนและหลังทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการวัดการมีเหตุผล และประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.3 เครื่องที่ใช้ มี 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบประเมินพฤติกรรม จำนวน 39 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 2) แบบวัดการมีเหตุผล เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 40 คน ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.91-5.89 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการใช้รูปแบบกิจกรรม โดยการหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนโดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ผลการใช้รูปแบบกิจกรรม ด้านการมีเหตุผล

ด้านการมีเหตุผล	การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ความรับผิดชอบ	ก่อน	38	12.03	3.04	25.11**	.00
	หลัง	38	26.24	2.44		
มีวินัย	ก่อน	38	11.26	2.50	19.95**	.00
	หลัง	38	22.00	2.05		
ไม่เรียนรู้	ก่อน	38	11.55	2.26	19.71**	.00
	หลัง	38	21.66	1.94		
ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง	ก่อน	38	14.37	2.73	20.68**	.00
	หลัง	38	26.00	2.34		
ตรงต่อเวลา	ก่อน	38	8.37	2.70	12.94**	.00
	หลัง	38	14.63	0.17		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการใช้รูปแบบกิจกรรม ด้านพฤติกรรม

ด้านพฤติกรรม	การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ความรับผิดชอบ	ก่อน	38	22.63	1.46	36.81**	.00
	หลัง	38	41.42	3.09		
มีวินัย	ก่อน	38	13.68	1.84	25.67**	.00
	หลัง	38	31.95	2.68		
ไม่เรียนรู้	ก่อน	38	23.50	1.40	26.92**	.00
	หลัง	38	34.74	2.52		
ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง	ก่อน	38	14.97	1.76	19.09**	.00
	หลัง	38	23.89	2.35		
ตรงต่อเวลา	ก่อน	38	14.55	1.33	19.84**	.00
	หลัง	38	23.58	2.20		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบกิจกรรม ดำเนินการในเดือน สิงหาคม 2557

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ห้อง 5 จำนวน 38 คน

4.2 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจที่มี ต่อการใช้รูปแบบกิจกรรม จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและ ผลผลิต เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง เนื้อหาของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน มีดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านปัจจัยนำเข้า	4.30	0.70	มาก
ด้านกระบวนการ	4.23	0.78	มาก
ด้านผลผลิต	4.12	0.76	มาก
รวม	4.21	0.45	มาก

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร มี 18 ด้าน ได้แก่ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต กตัญญูถูกต้อง ขยัน ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ อ่อนน้อมถ่อมตน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ภาคภูมิใจในความเป็นชาติ อุตุน มุ่งมั่น ในการทำงาน จิตสาธารณะ ทำงานเป็นทีม เคารพให้เกียรติ สามัคคี และ จิตสำนึกประชาธิปไตย

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสภาพ ที่เป็นจริง สภาพที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และความต้องการจำเป็นสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบ 2) มีวินัย 3) ใฝ่เรียนรู้ 4) ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง และ 5) ตรงต่อเวลา

3. รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล คุณภาพของ รูปแบบกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.45)

4. การทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า การมีเหตุผลด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75)

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มี 18 ด้าน ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งในประเทศและในต่างประเทศ โดยมีความเห็นสอดคล้องกัน ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนในชาติให้ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องอันจะนำมาซึ่ง ความแตกแยกและส่งผลต่อความสงบสุขของบ้านเมือง สอดคล้องกับสุริน ชุมสาย ณ อยุธยา (2553) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นเรื่องที่สำคัญ อีกเรื่องหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะผู้เรียนในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นวัยที่ต้องได้รับการพัฒนาพื้นฐาน ทางด้านจิตใจที่ดีงาม เพื่อเติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ ในอนาคต

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในส่วนของสภาพที่เป็นจริง และสภาพ ที่คาดหวัง โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ทั้งผู้อำนวยการ ครู และผู้ปกครองนักเรียน มองว่าสภาพที่ เป็นจริงนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่แล้ว โดยสังเกตจากพฤติกรรม การกระทำและยังมีความคาดหวังที่จะให้นักเรียนมีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์เพิ่มขึ้น การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ได้แก่ ความรับผิดชอบ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง และ ตรงต่อเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กในช่วงระยะวัยรุ่นมีความ ต้องการที่จะเข้าร่วมสังคมมากขึ้น เริ่มต้องการ มีความสัมพันธ์ กับเพื่อนต่างเพศมากขึ้น สอดคล้องกับวันเพ็ญ เนตรประไพ (2553) พบว่าคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียนอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน ทั้งในส่วนของสภาพที่เป็นจริงและสภาพ ที่คาดหวัง ส่วนความต้องการจำเป็น เรียงตามลำดับได้ดังนี้ คือ 1) ใฝ่เรียนรู้ 2) อยู่อย่างพอเพียง และ 3) รักความเป็นไทย

3. รูปแบบกิจกรรม มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล คุณภาพของรูปแบบกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการพัฒนาอย่างเป็นระยะ แต่ละระยะมีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน เริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการเสริมสร้างและทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดเด่น และข้อควรปรับปรุงของแนวคิดต่างๆ อย่างละเอียด ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องชัดเจนและพอเพียงที่จะนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบกิจกรรม โดยองค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบของ บุญเลี้ยง ทูมทอง (2556) ทิศนา แหมมณี (2553) Arends (1999) ที่ว่า การพัฒนารูปแบบจะต้องคำนึงถึง แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่นำมาพัฒนา หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผล โดยองค์ประกอบของรูปแบบจะจัดไว้อย่างเป็นระบบ

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพระดับมาก และสามารถนำไปใช้ได้จริง ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรม ที่มีความชัดเจนของรูปแบบกิจกรรม การใช้ภาษา และการเขียนความเป็นมาของรูปแบบ การกำหนดองค์ประกอบ และกระบวนการจัดกิจกรรมของรูปแบบกิจกรรม องค์ประกอบมีคุณภาพ ที่เหมาะสม และหลังจากนั้นได้จัดทำแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ ทำให้ได้ทราบถึงความเหมาะสมของกิจกรรม เวลาที่ใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ ข้อบกพร่องที่ควรนำมาปรับปรุง จากการสังเกตพฤติกรรม พบว่านักเรียนให้ความสนใจให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม จากผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ และผลที่ได้จากการทดลองใช้นำร่องตามที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เชื่อได้ว่ารูปแบบกิจกรรม เป็นรูปแบบที่มีคุณภาพมากและสามารถนำไปใช้ได้จริง

4. การใช้รูปแบบกิจกรรม พิจารณาจากผลการวัดการมีเหตุผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และประเมินพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า

4.1 นักเรียนมีเหตุผลด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 ที่เป็นอย่างนี้เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นของกระบวนการจัดกิจกรรม การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เกิดแรงจูงใจภายใน เกิดความสนใจเต็มใจที่จะเรียนรู้ การให้ตัวแบบ เป็นกระตุ้นให้ผู้เรียน สังเกตวัตถุหรือเหตุการณ์เป็นสิ่งที่เร้าความสนใจ กระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่า ของคุณลักษณะและผลกระทบของการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม กระตุ้นจิตใจผู้เรียนให้เริ่มยอมรับที่จะปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Krathwohl, Bloom, & Masia (1964) Hannah & Michaelis (1977) Oppenheim (1966) ที่ว่ากระบวนการเรียนรู้ด้านความรู้สึกมีความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน โดยเริ่มจากการรับรู้จากการสังเกต การตอบสนองจากความเชื่อ การยินยอมและการยอมรับ การรู้หรือการมองเห็นคุณค่าแล้วเกิดความชื่นชอบ มีเจตคติ เห็นค่านิยม มีการจัดระบบคุณค่าและการสร้างลักษณะนิสัยของตนเอง และสอดคล้องกับ สุภาภา มะหิงษาเดช (2555) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการใช้เหตุผล มีเหตุผลเชิงจริยธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 นักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นอย่างนี้เพราะการนำประเด็นเนื้อหาที่ได้ทำความเข้าใจในขั้นสร้างคุณค่าคิดวิเคราะห์ มาขยายขอบเขตของข้อความรู้ให้มีความละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาค้นคว้าลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ การปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและกิจกรรมพิเศษ และให้สร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานที่ละน้อยให้เห็นถึงความรู้ที่ได้ค้นคว้าและได้ปฏิบัติ เพื่อให้เห็นประโยชน์ของสิ่งที่กระทำ มีคุณค่าต่อตนเอง ต่อส่วนรวมหรือสิ่งแวดล้อม อีกทั้งการนำผลของความรู้มาร่วมกันจัดระบบความรู้ ความคิด หรือข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้ผ่านการตรวจสอบแล้ว ให้เป็นระบบระเบียบและให้นำผลงานของแต่ละกลุ่มที่ร่วมกันสรุปเป็นองค์ความรู้อย่างเป็นระบบจัดแสดงด้วยแผนผังมโนทัศน์ และให้ผู้เรียนร่วมกันประเมินให้รางวัล ซึ่งเป็นการกระตุ้นความคิดความรู้สึกของผู้เรียนให้รู้สึกกว่าตนเองประสบความสำเร็จพอใจ จากการใช้รูปแบบกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น สอดคล้องกับอภาพพร เหล็กกล้า (2553) พบว่า กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดีขึ้น

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่เป็นดังนี้ เพราะการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมสามารถ กระตุ้นและเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ สร้างความสนใจรับรู้และสร้างคุณค่าคิดวิเคราะห์ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าหรือ ความสำคัญของคุณลักษณะและผลกระทบของการปฏิบัติและ ไม่ปฏิบัติ เนื้อสาระแต่ละกิจกรรมมีความหลากหลายชัดเจน สถานที่ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม มีการจัดลำดับขั้นในการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนสนใจ เห็นคุณค่าได้ฝึกปฏิบัติ ผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการใช้รูปแบบทำให้นักเรียนมีความสามารถ คิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบมีเหตุผลและพฤติกรรมที่ดีขึ้น สอดคล้องกับไพโรจน์ นิยมมนา (2554) ได้ศึกษาความพึงพอใจ ต่อการใช้รูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัย ในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แคมมณี. (2546). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2553). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปริชมน กาลพัฒน์. (2554). การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน : Brain-based Learning. สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://www.pharmacy.cmu.ac.th>.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542”. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116 (ตอน 74 ก). 19 สิงหาคม 2542.
- ไพโรจน์ นิยมมนา. (2554). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคม (สทสม), 17(2), 85-100.
- วันเพ็ญ เนตรประไพ. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันรามจิตติ. (2556). สภาวการณ์เด็กระหว่างเด็กและเยาวชนในรอบปี 2554-2555. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.teenpath.net/>.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2551). หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. (2553). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยระบบคู่สัญญา. สืบค้นเมื่อ มกราคม 2555, จาก <http://www.myfirstbrain.com>.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2544). 21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- สุวิมล ร่องวนิช. (2548). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุอาภา มะหิงษาเดช. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีน้ำใจ จ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อาภาพร เหล็กกล้า. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การใช้รูปแบบกิจกรรม ครูมีบทบาทสำคัญในด้านการนำอภิปราย ในขั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างกรอบสรุปความรู้ ควรสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดสะท้อนความคิดเห็นตามประเด็นอย่างอิสระ ครูจะไม่เป็นผู้ตัดสิน หรือผู้ประเมินว่าใครผิดใครถูก แต่เป็นผู้การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความตระหนัก และเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามทั้งต่อตัวนักเรียนและสังคม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบกิจกรรมไปใช้วิจัยเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่นๆ
2. ควรมีการวิจัยการใช้รูปแบบกิจกรรมในระยะเวลาทดลองที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ

- Arend, B. (1999). *Practical Instructional Design : Applying the basics to your online course*. Retrieved on April 2013, from <http://www.leahi.kcc.hawaii.edu/org/tcon99/paper/arend.html>.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action : A Social-Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- Hannah, J.S. and Michaelis, J.U. (1977). *A Comprehensive Framework for Instructional Objectives; A Guide to Systematic Planning and Evaluation*. MA : Addison-Wesley.
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1964). *Taxonomy of Educational objectives : Handbook II : The affective domain*. New York : David McKay.
- McBrien. J. & Brandt, R S. (1997). *The Language of Learning : A Guide to Education Terms*. Alexandria, VA : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Oppenhiem, A.N. (1966). *Questionnaire Design and Attitude Measurement*. New York : Basic Book Inc.
- Spears, A. & Wilson, L. (1997). *BBL*. Retrieved on April 2012, from <http://www.uwsp.edu>.

Translated Thai References

- Choomsai-Na-Ayuttaya, S. *A Development of Desirable Characteristics of Learners by Contract System*. Retrieved on January 2011, from <http://www.myfirstbrain.com>. [in Thai]
- Jitradub, S. (2008). *Child Rights and Local Planning for Child and Juvenile B.E. 2551*. Bangkok : Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Kammanee, T. (2003). *14 Teaching Methods for Professional Teachers*. Bangkok : Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- _____. (2010). *The Science of Teaching*. (13th ed.) Bangkok : Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Kanlaphat, P. (2011). *Brain-based learning*. Retrieved on February 2013, from <http://www.pharmacy.cmu.ac.th>. [in Thai]
- Lekkla, A. (2010). *A Development of Desirable Characteristics Enhancement Operation on the Responsibility of Students in SomdejPhraYarnnasangwon School* (Unpublished master's thesis). Mahasarakham : Mahasarakham University. [in Thai]
- Mahingsadet, S. (2012). *A Development of Guidance Activity Package by Using Group Work to Reinforce Moral Reasoning on Kindness* (Unpublished master's thesis). Buriram : Buriram Rajabhat University. [in Thai]
- Moonkhum, S. and others. (2001). *21 Methods of Learning Management : Development of Thinking Process*. Bangkok : Duangkamon. [in Thai]
- "National Education Act B.E. 2542." *Government gazette*, Volume 116 (Chapter 74 A). [19 August 1999]. [in Thai]
- Netprapai, W. (2010). *Need Assessment on the Development of Desirable Characteristics of Students of MarieUpatham School Sam Phran* (Unpublished master's thesis). Nakhon Pathom : Silpakorn University. [in Thai]
- Niamnak, P. (2011). *A Development of an Instructional Model to Enhance Self-Discipline Ethics for Rajabhat University Students*. The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ). 17(2) : 85-100. [in Thai]
- Ramajitti Institute. (2013). *Important Child and Juvenile Situation in B.E. 2554 – 2555*. Retrieved on May, 2013, from <http://www.teenpath.net/>. [in Thai]
- Thoomthong, B. (2013). *Theories and Development of Learning Model*. Mahasarakham : Mahasarakham University. [in Thai]
- Wongwanich, S. (2005). *Research on Need Assessment*. Bangkok : Chulalongkorn University Press. [in Thai]